

Există un melodramatism interior. O melodramatică a stărilor sufletești: organică, primară. O stridentă necesară, o exacerbare, o violență și o exagerare (nu patologic) a atitudinilor.

Prin libera dospire a sentimentelor neprevăzutului și groazei, prin libera imaginare a neprevăzutului și groazei – și viața miracolului – să se cristalizeze întruchipările lor scenice.

Stridentă, țipăt – iar nu eloquentă. Ilogic al coincidențelor – nu motivație rațională a acestora.

Nemaiîncercând o regizare mecanică a miracolului, melodrama (adevărată) va crește liberă, deplină.

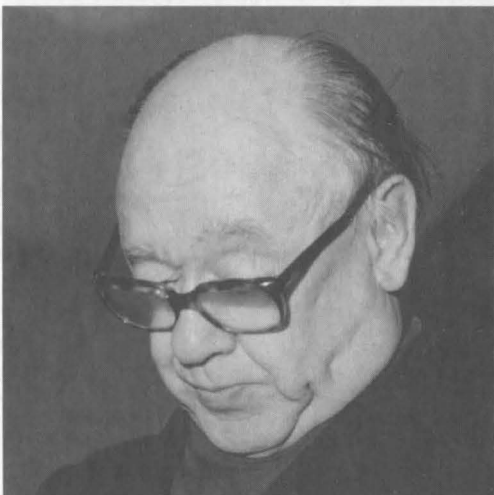
Și printr-o impermeabilitate a celor două realități, coincidența să redevină mister.

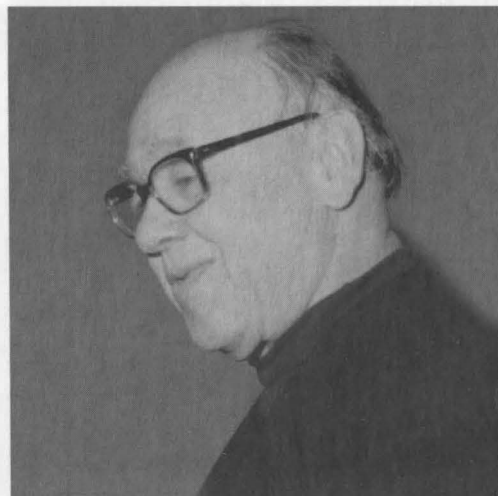
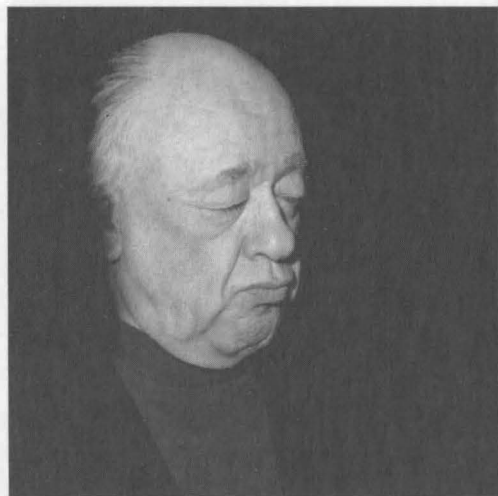
(Zodiac, măștișor 1931)

Contra teatrului

Teatrul e o formulă de artă vulgară. Pentru că este o artă pentru mulțime și pentru că un mic spațiu trebuie să fie bine văzut din toate colțurile unei săli mari – nu sunt posibile subtilitățile, detaliile psihologice și discreția; dimpotrivă, ceea ce este, ca realitate sufletească, abia perceptibil trebuie să devină, pe scenă, bătător la ochi; ceea ce este șoptit se strigă, se țipă; un pas devine o fugă; un inessential se accentuează, se colorează și ne apare diformat și mincinos.

Nu mă interesează ceea ce este clar și facil în om. Teatrul nu poate prezenta decât ceea ce este clar și facil, altminteri nu ar avea *cum* să se





vadă, *cum* să se înregistreze de spectatori.

Teatrul nu poate înfățișa decât conflicte evidente, conflicte grosolane și ceea ce se numește conflicte eterne. Adică: elemente mari, vizibile din patru părți și fără ascunzișuri, fără umbre.

Este știut că teatrul este o artă de convenții. Dar convențiile mecanizează, ucid viața estetică. Pentru mine, au și ucis-o. La teatru – când, prin cine știe ce hazard, mă aflu – sunt literalmente jenat de ațele albe, de evidența trucurilor. Nu știu dacă vreun actor are o suficientă fervoare ca să vivifieze sau să aprindă spectacolul, ca să depășească convenția.

Nu-mi plac obrajii fardați ai eroului. Nu pot suferi picioarele groase ale tinerei ingenue. Nici costumul peticit al lui Făt Frumos. Nici sufleurul.

Nu știu ce lipsă de libertate îmi reprezintă aceste lucruri; cu câtă tristețe îmi pare că ficțiunea este oprimată de realitatea contingentă, trasă îndărăt. Poezia sugerează. Teatrul prezintă bucăți diforme, impure, dintr-o realitate periferică.

Când a încercat să sugereze – expresionismul, teatrul tăcerii – teatrul s-a năclăit într-un și mai greoi sistem de convenții. Repet, de altfel, că nu poate fi subtil: orice nuanță capătă dimensiuni nepermise – ca o femeie care la 18 ani este suplă, fină și la 40 de ani, obeză.

Teatrul nu mărește just proporțiile: teatrul diformează, îngreuiază.

Teatrul nu poate crea atmosfera. Atmosfera este spirituală, abstractă și teatrul nu are la îndemână decât decoruri materiale sau gesturi care sfarmă armonia oricăror stări.

(*Naționalul*, nr. 37, 24 iunie 1934)

Fotografiile de: Sorin Radu